

Aquesta és una de aquelles maneres de diure que és sempre actual, adaptable a tantes ocasions sempre i avui més que mai. Per l'origen de aquesta manera de diure, de precís no sabem com és nada. Podem fer solament hipòtesis i se pot pensar que segurament remunta a època anterior a la invenció de la lampadina, quan precisament eren en ús les candeles esteàriques, la llàntia a petroli o a gas, i quan totes les activitats, fàbriques, iglésies, oficis, així com tota la il·luminació pública dels carrers, i los locals públics, eren tots il·luminats de candeles.

Pel què reguarda l'Alguer l'electricitat és arribada al mes d'octubre del 1919, i primer la il·luminació dels carrers era a gas.

I doncs, a la tarda quan tanquen totes aqueixes activitats, hi eren les persones encarregades per despagar, i probablement feven los torns i pot ésser que calqui u la nit se n'olvidessi de despagar les candeles que, així, restaven tota la nit enceses i al maití trobaven totes les candeles consumides al punt que no i era més manco lo ble: naixeva una gran confusió i se donaven les culpes u amb l'altro. Aqueixa és solament una hipòtesi, com havem ja dit, de precís no 'l sabem.

Però sabem lo significat, i intuïm lo missatge que porta en el nos-

tros dies, que vol diure gran confusió, i que en aquell lloc, en aquell ofici, en aquella família no se sap qui comani.

Una manera de diure encara en ús i sobreto actual, avui encara més de ahir: quantes voltes mos és capitat de anar en un ofici o en altre qualsevol lloc perquè tenim menester de fer documents o altre: nos trobem davant de un encarregat que no té coneixença i doncs no sap on posar les mans, i no sabent com risolvir, envia la gent de un lloc a l'altre, i més de una volta se tracta de persones ancianes i també malaltes, De conseqüència mos sem trobats en un lloc on no se sabiva qui despagava la candela. De segur avui no manquen los exemples podem trobar-los en qualsevol lloc, institucions i oficis de cada manera.

Acolli candeles...

Restant en tema de candeles, mos trobem davant a un xisto, que trobem al llibre de Ciro Fadda on diu clarament que se tracta de persona que acollí notícies, confiances, secrets, també baturellúminis, i transporta i reporta tot als altres. Sabem com aqueixes coses vanen a finir, perquè quan se transporta les coses de u a l'altro a voltes, o més de voltes, no venen referides en la manera justa. Al contrari

cadaú li posa del propi, adjuni una notícia, inventa una circumstància, coloreix les situacions i no sempre casualment. Així després de quatre o cinc “passatges” el fet o la persona al centre de l'atenció, de fet ve transformada i a voltes la cosa pareix una altra i la persona no és recognoscible. Per tant qui fa “l'acollí candeles” no és persona de tenir en massa confiança. Aquestes persones venen citades també amb altres apel·latius. L'expressió “acollir candeles” en passat s'utilitzava també en altres ocasions o circumstàncies. Per exemple s'amprava per indicar aquelles minyons que jugant al carrer aculliven de 'n terra tot el que veieven o trobaven.

Així com se dieva dels minyons que no feven atenció quan estaven enmig dels altres, al carrer o escola on los contactes amb altres minyons eren inevitables, i doncs si no hi posaven un mínim de atenció era fàcil “acullir” totes aquelles malalties que se prenen de minyons, com, la rosa o la escarlatina.

I finalment, se dieva que u era un “acullí candeles”, quan era reguelleto o litigiós, no se deixava passar ninguna ocasió, i doncs “aculliva totes les candeles” per atacar baralla amb tots.

Vito Loy